

пріоритетів та орієнтації на реалізацію тих завдань, які постають на міжнародному рівні.

Література

1. **Голос України.** – 2009. – 16 вересня. – № 173. – С. 7.
2. **ЗПУ.** – 1995. – № 10. – С. 252.
3. **ЗУНАУ.** – 1999. – № 5. – С. 86.
4. **Урядовий кур'єр.** – 2009. – 18 серпня. – № 149. – С. 9.

Шульга М.В. Национальные правовые аспекты изменения климата

Исследование посвящено анализу правовых проблем изменения климата на национальном уровне. Рассмотрен широкий круг вопросов относительно отмеченных проблем. В частности, проанализировано действующее экологическое законодательство Украины, которое регулирует отношения относительно предотвращения негативных последствий изменения климата.

Ключевые слова: экологическое законодательство, изменение климата, выбросы в атмосферу, ответственность.

Shulga M.V. National legal aspects of climate change

The report is devoted to analysis of legal problems of climate changing on the national level. The wide range of questions connected with the mentioned problems has been studied. Specifically, the analysis of current ecological legislation of Ukraine which regulates the relations as for prevention of negative effects of climate changes has been conducted.

Keywords: ecological legislation, climate changes, releases in atmosphere, responsibility.

УДК 336.24

Аспір. О.В. Юречко¹ – НЛТУ України, м. Львів

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Проаналізовано діяльність міжнародних державних організацій у галузі збереження лісового біорізноманіття, охорони навколишнього природного середовища. Зазначено основні напрями удосконалення ведення лісового господарства на території України.

Ключові слова: лісові ресурси, лісова політика, охорона, навколишнє природне середовище.

Основні заходи, що забезпечують збалансоване використання лісових ресурсів, полягають в їхньому раціональному використанні, збереженні природоохоронної, економічної та соціальної функцій. Економіко-екологічна модель збалансованого лісокористування повинна забезпечити найефективніше поєднання цих заходів, де висока духовна свідомість населення поєднувалася з виконанням вимог адміністративного характеру в усіх дотичних інстанціях. Адже саме нераціональна, часто деструктивна діяльність людини, є причиною порушення стану лісової екосистеми, що часто призводить до незворотних змін в її генетичному складі та вагомо знижує здатність до відновлення. Цінним у дос-

¹ Наук. керівник: доц. М.М. Огородник, канд. екон. наук – НЛТУ України, м. Львів

лідженні цієї проблеми є міжнародний досвід у сфері охорони довкілля, дотримання принципів раціонального і невиснажливого лісокористування.

Вперше на світовому рівні питання про збереження навколишнього середовища та розвиток лісових екосистем, зокрема обговорювали у 1972 р. на конференції у Стокгольмі, що проводилася під егідою ООН. Ліс був охарактеризований, як найбільш важлива і складна екологічна система планети, що здійснює самостійне регулювання. Ця конференція започаткувала швидкий розвиток міжнародних і державних організацій зі збереження довкілля. На VII Міжнародному лісовому конгресі, що зібрався того ж 1972 р. в Буенос-Айресі, особливо підкреслювалася зміна суспільного статусу лісів, перетворення їх у вирішальний чинник захисту і стабілізації природного середовища.

Другим важливим міжнародним зібранням з питань охорони навколишнього середовища стала Конференція ООН у Ріо-де-Жанейро, що відбулася у 1992 р. Вона зібрала представників 179 країн світу, 1600 неурядових організацій. На конференції було проголошено Концепцію сталого розвитку лісового господарства, основні положення якої відображені у документах "Ліс – принципова заява" та "Агенда 21". У цих документах було проголошено: усі країни повинні брати участь в озелененні Землі шляхом насадження і збереження лісів, мати право використовувати ліси для свого соціально-економічного розвитку на основі національної лісової політики, яка відповідає принципам сталого розвитку, та створювати стійкі структури виробництва і споживання, що гарантують екологічно безпечне використання лісів; використання лісів повинно бути спрямоване на задоволення соціальних, економічних, екологічних, культурних і духовних потреб сучасного та майбутнього поколінь; надавати допомогу тим країнам, які розвивають створення нових і захист старих лісів, гарантувати планування екологічно безпечних технологій ведення лісового господарства; національні програми розвитку лісового господарства повинні забезпечувати захист унікальних лісів, які мають культурну, духовну, історичну та релігійну цінності; торгівля лісовою продукцією повинна бути недискримінаційною (сприяти обробленню лісоматеріалів на місцях); до планування залучати корінні народи, урядові й неурядові організації; домагатися контролю за забрудненнями, що завдають шкоди лісам [1, 2].

Наступним етапом укладення міжнародних угод між країнами у галузі охорони довкілля стало підписання Кіотського протоколу в грудні 1997 р. Він став доповненням до Рамкової конвенції ООН зі змін клімату, підписаної на міжнародній конференції в Ріо-де-Жанейро та узгодив, що країни-учасниці зобов'язані до 2010 р. зменшити викиди парникових газів у середньому на 5,2 % (порівняно з 1990 р.). Україна ратифікувала Кіотський протокол 4 лютого 2004 р.

У грудні 2007 р. в Індонезії на острові Балі відбулася міжнародна конференція ООН, присвячена заходам боротьби людства проти забруднення довкілля і руйнування клімату нашої планети. У ній взяли участь представники близько 200 країн і узгодили низку заходів, спрямованих на зменшення

шкідливого впливу антропогенного середовища на довкілля. Учасники конференції прийняли так звану "дорожню карту" – план заходів щодо боротьби з глобальним потеплінням.

Лісова політика Європейського Союзу щодо розвитку сталого лісового господарства базується на принципах, які були проголошені на Конференції об'єднаних націй з довкілля і розвитку (Ріо-де-Жанейро 1992) Європейський Парламент на конференціях міністрів у Страсбурзі (1990), Гельсінкі (1993), Лісабоні (1998), Відні (2003), Варшаві (2007). Ця політика відображена у таких відомих документах, як: "Стратегія", "Програма дій товариства в лісовому секторі" (1998) та "Стратегія Європейського Союзу в галузі лісового господарства" (1997).

Стратегія ЄС у галузі лісового господарства полягає у боротьбі з ерозією, знелісненням, пожежами та деградацією лісових екосистем, а також у фінансуванні підтримки розвитку сталого лісового господарства. Ця стратегія інтегрована з політикою щодо захисту довкілля та розвитку сільського господарства. Вона передбачає впровадження дієвих стимулів спрямованих на розвиток агролісівництва.

Перша європейська конференція, присвячена збереженню лісового потенціалу Європи, під назвою "Визначення транскордонних механізмів для захисту лісів" відбулася у 1990 р. у Страсбурзі. У ній взяли участь міністри 30 європейських країн. Вони зосередили увагу, передусім, на технічній і науково-дослідній співпраці з метою надання необхідних даних щодо вживання загальних природоохоронних заходів для лісів Європи. Резолюції, прийняті на конференції, стали вагомим початком співпраці у галузі збереження лісового потенціалу європейських країн [3].

У 1993 р. у Гельсінкі відбулася друга міністерська конференція "Сприяння стійкому і раціональному управлінню щодо користування лісів в Європі". Під час конференції взяло участь багато приватних організацій, представники міжнародних урядових лісових інстанцій і неурядові організації екологічного профілю. Загальна Декларація і чотири резолюції, прийняті на конференції, відображають підхід Європи до вирішення глобальних проблем навколишнього середовища, а саме: сприяння принципу раціонального користування і управління лісами, збереження біорізноманіття, розроблення стратегій щодо наслідків можливої зміни клімату для лісової галузі, а також дедалі інтенсивнішу кооперацію у країнах, які перебувають на етапі переходу на ринкову економіку [4].

На третій міністерській конференції із захисту лісів в Європі у Лісабоні у червні 1998 р. особливу увагу було приділено соціально-економічним аспектам сталого використання лісів. На конференції зосереджено увагу на взаємодії лісів та суспільства. Під головуванням Португалії та Австрії 36 країн і Європейське співтовариство підписали дві Лісабонські резолюції. На Лісабонській конференції міністри вирішили створити робочу програму з метою здійснення зобов'язань, узятих на себе на попередніх з'їздах.

Учетверте засідання міністрів на європейському рівні щодо збереження лісів відбулося у квітні 2003 р. у Відні. На зустрічі, яка проводилася під девізом "Живі Ліси", також були присутні представники Європейського співтовариства, чотири представники країн, розташованих за межами Європи, а також представники 24 міжнародних організацій. Сорок європейських країн і Європейське Співтовариство підписали Віденську декларацію "Європейські ліси – загальне благо, загальні обов'язки" і прийняли п'ять Віденських зобов'язань. Декларація зорієнтована на співпрацю між різними господарськими секторами і національними програмами щодо підтримки лісів, на економічній складовій лісових проектів, на соціально-культурних питаннях, на різноманітності лісової флори і фауни і на впливі лісів на зміну клімату. Вперше засідання міністрів відбувалося за участю різних зацікавлених сторін. Представники п'яти зацікавлених груп (власники лісів, представники лісової промисловості, громадських організацій, організацій з охорони довкілля і науковці) провели бесіди з європейськими Міністрами і висловили свою думку з нагоди охорони і довготермінового використання лісів [5].

П'ята конференція на рівні міністрів, організована під об'єднаним головуванням Польщі та Норвегії, відбулась 5-7 листопада 2007 р. у Варшаві. У ній брали участь 46 європейських країн, а також п'ять країн-спостерігачів та 28 міжнародних організацій. Усвідомлюючи невідворотність процесу зміни клімату та подальші його наслідки для лісових екосистем і лісового господарства, визнаючи вагому роль лісів у процесі пом'якшення наслідків зміни клімату, міністри лісового господарства країн Європи задекларували, що раціональне управління лісами надає вагомий внесок в екологічну, економічну, соціальну та культурну складові сталого розвитку та особливо у досягнення поставлених міжнародних цілей.

Україна активно бере участь в європейській і міжнародній співпраці у сфері лісового господарства. Приєднання України до Панєвропейського процесу щодо збереження та захисту лісів Європи дало можливість визначити рівень ведення національного лісового господарства порівняно з європейськими країнами та довести, що українське лісівництво, як наукова школа, так і практичне виробництво, відповідає всім європейським критеріям сталого розвитку лісового господарства [6].

Покращення стану лісових насаджень та процесу лісокористування в Україні потребує, насамперед, удосконалення нормативно-правової бази ведення лісового господарства та аналіз її відмінностей та суперечностей з міжнародною. Розроблення та впровадження нової національної лісової політики у галузі охорони, відтворення і використання лісових ресурсів, розроблення інформаційного забезпечення ведення лісового господарства, координація усіх дотичних структур та організацій дасть змогу зміцнити національний ресурс, подбати про його розвиток та зберегти для майбутніх поколінь.

Література

1. Принципы лесоводства: (декларация Конференции ООН по окружающей среде и развитию, Рио-де-Жанейро, 14 июня 1992 года) / Организация объединенных наций: декла-

рации (по дате принятия). – 1992. – 32 KB. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.un.org/russian/documen/declarat/forest.htm>.

2. Синякевич І.М. Концепція сталого розвитку лісового господарства у контексті міжнародної і національної лісової політики / І. Синякевич // Деревообробник. – 2000. – № 13. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.derevo-info.com/news.php?i=75>.

3. Ministerian Conference on the Protection of Forest in Europe: (General declaration of The First Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, Strasbourg/France, December 1990) / The MCPFE process. – Страсбург, 1990. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.mcpfe.org/www-mcpfe/conferences/helsinki>.

4. Афанасенко К.В. Участь делегації Державного комітету лісового господарства України у 4-й міністерській конференції із захисту лісів в Європі у м. Відень (Австрія)/ К.В. Афанасенко // Причорноморський екологічний бюлетень. – 2004. – № 1(11). – С. 163-166.

5. Попков М.Ю. Международная лесная политика / М.Ю. Попков, Л.В. Полякова, В.Ф. Сторожук // Лісовий і мисливський журнал. – 2002. – № 2. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.lesovod.org.ua/node/80>.

Юречко О.В. Внедрение мероприятий по обеспечению рационального лесопользования на основе международного опыта

Проанализирована деятельность международных государственных организаций в отрасли сохранения лесного биомногообразия, охраны окружающей естественной среды. Отмечены основные направления усовершенствования ведения лесного хозяйства на территории Украины.

Ключевые слова: лесные ресурсы, лесная политика, охрана, окружающая природная среда.

Yurechko O.V. Introduction of actions from maintenance rational forest using on the basis of the international experience

The analysis of activity of the international state organizations in the environment of preservation of wood resources, preservations of the environment is carried out. The basic ways of improvement of a forestry on territory Ukraine are resulted.

Keywords: wood resources, forest policy, preservation, environment.

УДК 330.15:504.06

Ст. викл. О.М. Яворська, канд. екон. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ЗАХИСНИХ ЛІСОСМУГ ЯК СКЛАДОВОЇ МЕХАНІЗМУ ТОРГІВЛІ КВОТАМИ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ

Розглянуто еколого-економічні аспекти створення захисних лісосмуг як складника механізму торгівлі квотами викидів парникових газів. До еколого-економічного інструментарію управління діяльністю підприємств, які забруднюють атмосферне повітря, запропоновано ввести використання лісонасаджень для коригування квотами викидів парникових газів.

Ключові слова: атмосферне повітря, якість, охорона, захисні лісосмуги, механізм, квота.

Основними напрямками вдосконалення економічного механізму забезпечення охорони та якості атмосферного повітря є модернізація існуючих інструментів, здійснювана одночасно з розробленням і впровадженням у практику нових ринкових інструментів. Світовий досвід доводить, що система екологічного менеджменту залежить від ефективності економічного механізму природокористування, який базується на збалансованому поєднанні